REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev-977/2024-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Ivana Vučemila predsjednika vijeća, Marine Paulić članice vijeća i sutkinje izvjestiteljice, Renate Šantek članice vijeća, mr. sc. Senije Ledić članice vijeća i doc. dr. sc. Jadranka Juga člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Depromo d.o.o. Široko Polje, Đakovačka 70A, OIB: 21806773624, kojeg zastupa punomoćnik Vedran Pajić, odvjetnik u Osijeku, protiv tuženika Slavonija metali d.o.o., Osijek, Vukovarska 308, OIB: 84723438919, kojeg zastupa punomoćnik Marko Pleš, odvjetnik u Osijeku, radi osnovanosti osporavanja tražbine, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj Pž-5300/2022-2 od 7. lipnja 2023. kojom je preinačena presuda Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-201/2022-25 od 11. studenog 2022., u sjednici održanoj 21. svibnja 2025.,

p r e s u d i o j e:

Revizija tuženika odbija se kao neosnovana.

Obrazloženje

1. Prvostupanjskom presudom pod točkom I. izreke odbijen je tužbeni zahtjev kojim je tužitelj pod točkom I. tražio utvrđenje osnovanim osporavanje redoslijeda namirenja tuženikove tražbine u iznosu od 440.384,41 kuna koju je tuženik prijavio na ročištu za diobu kupovnine u predmetu poslovni broj St-187/2019 koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Osijeku, koja je ostvarena prodajom nekretnine upisane u zk. ul. [broj ZK uloška] i to k. č. br. [katastarska čestica] upisane u k. o. [katastarska općina], prije namirenja tužiteljeve tražbine kao drugog razlučnog vjerovnika u prednosnom redu po osnovi glavnice i zateznih kamata dospjelih u razdoblju od 9. studenoga 2018. do 9. studenoga 2021., dok je pod točkom II. tražio da mu tuženik naknadi parnični trošak. Pod točkom II. izreke naloženo je tužitelju naknaditi tuženiku parnični trošak u iznosu od 32.197,50 kn / 4.273,34 EUR.

2. Drugostupanjskom presudom pod točkom I. izreke preinačena je prvostupanjska presuda te je pod točkom 1. utvrđeno osnovanim osporavanje redoslijeda namirenja tuženikove tražbine u iznosu od 440.384,41 kuna koju je tuženik prijavio

na ročištu za diobu kupovnine u predmetu poslovni broj St-187/2019 koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Osijeku, koja je ostvarena prodajom nekretnine opisane u točki I. izreke prvostupanjske presude, prije namirenja tužiteljeve tražbine kao drugog razlučnog vjerovnika u prednosnom redu po osnovi glavnice i zateznih kamata dospjelih u razdoblju od 9. studenoga 2018. do 9. studenoga 2021. 2. Nalaže se tuženiku u roku od 15 dana naknaditi tužitelju troškove parničnog postupka u iznosu od 2.606,27 EUR / 19.631,00 kuna, a pod točkom II. izreke naloženo je tuženiku naknaditi tužitelju troškove postupka po pravnom lijeku u iznosu od 1.875,22 EUR / 14.128,84 kuna.

3. Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Revd 3908/2023- 2 od 27. ožujka 2024., tuženiku je dopušteno podnošenje revizije protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj Pž-5300/2022-2 od 7. lipnja 2023. u odnosu na sljedeće pravno pitanje:

„Ima li razlučni vjerovnik čije je založno pravo prvo upisano u zemljišnu knjigu pravo na prioritetno namirenje cjelokupnog iznosa troškova i ugovornih i zateznih kamata na glavnu tražbinu u cijelosti, a koje kamate teku do dana donošenja rješenja o dosudi nekretnine kupcu?“

4. Postupajući po navedenom dopuštenju, protiv navedene presude tuženik je pozivom na čl. 385.a st. 1. Zakona o parničnom postupku podnio reviziju u odnosu na pravno pitanje zbog kojeg je dopuštena. Predlaže da ovaj sud prihvati reviziju i preinači pobijanu presudu, a podredno da drugostupanjsku i prvostupanjsku presudu i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

5. U odgovoru na reviziju tužitelj je osporio navode iz revizije i predložio je reviziju odbiti kao neosnovanu.

6. Revizija nije osnovana.

7. U skladu s odredbom čl. 391. st. 3. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23 – dalje: ZPP) revizijski sud ispitao je pobijanu odluku samo u dijelu u kojem je revizija dopuštena i samo zbog pitanja iz članka 385.a ovoga Zakona zbog kojeg je dopuštena.

8. Predmet spora je osporavanje reda namirenja tuženika u stečajnom postupku.

9. U postupku pred nižestupanjskim sudovima utvrđene su sljedeće činjenice:

- da je u stečajnom postupku nad dužnikom stečajne mase iza Lonati d.o.o. rješenjem Trgovačkog suda u Osijeku broj St-187/2019-90 od 9. veljače 2022. ovdje tužitelj upućen u roku od 30 dana pokrenuti parnicu radi osporavanja visine tražbine I. upisanog razlučnog vjerovnika, odnosno ovdje tuženika,

- da je u navedenom stečajnom postupku održano je ročište za diobu kupovnine dobivenog prodajom nekretnine,

- da je nekretnina opterećena prvoupisanim razlučnim pravom ovdje tuženika čija tražbina na dan 9. studenog 2021., kao dan dosude predmetne nekretnine, iznosi 949.410,81 kuna,

- da je nekretnina opterećena drugoupisanim razlučnim pravom ovdje tužitelja,

- da tuženik ima založno pravo (hipoteku) na nekretnini upisano u zemljišne knjige.

10. Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski sud je odbio tužbeni zahtjev pozivom na čl. 297. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15 i 94/17; dalje: ZVDSP) i čl. 301. st. 1. i 3. ZVDSP s obrazloženjem da tuženik ima tražbinu osiguranu založnim pravom odnosno da je tuženik razlučni vjerovnik u čiju korist je osnovana hipoteka na prodanoj nekretnini te da založno pravo osigurava namirenje kamata iz vrijednosti zaloga pri čemu se prema shvaćanju tog suda na tuženika ne primjenjuje čl. 114. st. 4. Ovršnog zakona (Narodne novine br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22, 6/24, dalje: OZ).

11. Drugostupanjski sud je preinačio prvostupanjsku presudu i prihvatio tužbeni zahtjev jer smatra da tuženik ima pravo samo na ograničeno namirenje kamata po čl. 114. st. 4. OZ-a koji povezuje s čl. 38. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17, 63/19, dalje: ZZK) pa zaključuje da samo tražbine ugovornih i zateznih kamata dospjelih u posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi imaju jednak prvenstveni red namirenja kao i tuženikova tražbina s osnove glavnice, dok se tražbine ostalih kamata namiruju po čl. 114. st. 6. OZ tj. u kasnijem redu ako iz kupovnine preostane novaca i za namirenje tih tražbina.

12. U ovom postupku sporan je red namirenja samo onih zateznih kamata koje su dospjele u razdoblju koje je prethodilo razdoblju od 3 godine prije donošenja rješenja o namirenju, a koje iznose 440.384,41 kuna (sada 58.449,06 eura).

13. Prema čl. 247. st. 1. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 71/15 i 104/17; dalje: SZ) nekretnina na kojoj postoji razlučno pravo prodaje se u stečajnom postupku, na prijedlog stečajnoga upravitelja ili razlučnoga vjerovnika, uz odgovarajuću primjenu pravila ovršnoga postupka o ovrsi na nekretnini. Pravila o obustavi postupka ne primjenjuju se.

14. Nadalje, člankom 248. st. 1. SZ je propisano da nakon unovčenja stvari ili prava na kojemu postoji razlučno pravo upisano u javnoj knjizi sud će iz iznosa ostvarenoga prodajom:

1. namiriti troškove unovčenja iz članka 254. ovoga Zakona
2. namiriti tražbine razlučnih vjerovnika prema redoslijedu određenom pravilima ovršnoga postupka i
3. preostali iznos predati stečajnom upravitelju za namirenje stečajnih vjerovnika.

15. Odredbom čl. 113. st. 1. OZ propisano je da se iz iznosa dobivenoga prodajom namiruju prvenstveno, i to ovim redoslijedom: 1. troškovi ovršnoga postupka koji se tiču sudskih pristojbi i plaćenih predujmova za provedbu ovršnih radnji; 2. porezi i druge pristojbe dospjele za posljednju godinu koje terete prodanu nekretninu.

16. Odredba čl. 114. OZ propisuje sljedeće:

(1) Nakon namirenja tražbina iz članka 113. ovoga Zakona namiruju se tražbine osigurane založnim pravom, tražbine ovrhovoditelja na čiji je prijedlog određena ovrha i naknada za osobne služnosti i druga prava koja prestaju prodajom.
(3) Vjerovnici iz stavka 1. ovoga članka namiruju se po redu stjecanja založnoga prava i prava na namirenje ovrhovoditelja koji su predložili ovrhu odnosno po redu upisa u zemljišnu knjigu osobnih služnosti, a ako je bio ustupljen prednosni red, tada se vjerovnici iz stavka 1. ovoga članka namiruju po time uspostavljenom prednosnom redu.
(4) Troškovi i kamate za posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi nekretnine kupcu, određeni ovršnom ispravom, namiruju se po istom redoslijedu kao i glavna tražbina.
(5) Troškovi ovršnoga postupka, osim troškova koji se prvenstveno namiruju (članak 113. stavak 1. točka 1.), namiruju se po istom redoslijedu kao i glavna tražbina. (6) Poslije namirenja tražbina iz stavka 1. ovoga članka namiruju se tražbine navedene u članku 113. stavku 1. točki 2. ovoga Zakona za vrijeme za koje se ne namiruju prema odredbama toga članka. Nakon toga namiruju se kamate iz stavka 4. ovoga članka za vrijeme za koje nisu namirene prema toj odredbi, i to po istom redoslijedu kao i glavna tražbina.

17. Nadalje, prema čl. 38. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13, 108/17, 63/19, dalje: ZZK) hipoteka stečena za određenu tražbinu osigurava ujedno i troškove parnice i ovrhe, ako nije što posebno određeno ili ugovoreno, dok je stavkom 2. istog članka propisano da trogodišnji zaostaci kamata, koje vjerovniku pripadaju na osnovi ugovora ili zakona, imaju isti prvenstveni red kao i glavnica.

18. Odredbama čl. 247. st. 1. SZ i čl. 248. st. 1. SZ propisana je odgovarajuća primjena odredbi Ovršnog zakona kada je riječ o namirenju tražbina u stečajnom postupku te je stoga ovaj sud primijenio odredbu čl. 114. st. 4. i 6. OZ koje reguliraju redoslijed namirenja tražbina u ovršnom postupku.

19. Iz odredbe čl. 114. st. 4. OZ, prema shvaćanju ovog suda, proizlazi da samo kamate za posljednje tri godine koje su prethodile donošenju rješenja o dosudi nekretnine kupcu imaju isti red prvenstva kao i glavna tražbina, jer je tom odredbom propisano da se samo te kamate namiruju po istom redoslijedu kao i glavna tražbina. Isto je u suglasnosti i s odredbom čl. 38. st. 2. ZZK koja također propisuje da trogodišnji zaostaci kamata imaju isti red prvenstva kao i glavnica.

20. Preostale kamate koje nisu dospjele u razdoblju koje je prethodilo razdoblju od posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi nekretnine kupcu nego su dospjele i ranije (npr. 4 godine do donošenja rješenja o dosudi) namiruju se sukladno odredbi čl. 114. st. 6. OZ tj. nakon tražbine osigurane založnim pravom koja uključuje glavnicu i kamate za posljednje tri godine do donošenja rješenja o

dosudi. Te preostale kamate, dakle, nemaju isti red prvenstva kao one koje su dospjele posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi, već se namiruju u kasnijem redu prvenstva ako iz kupovnine preostane novaca.

21. Iz navedenog proizlazi da je shvaćanje drugostupanjskog suda izraženo u pobijanoj odluci u skladu sa shvaćanjem ovog revizijskog suda.

22. Odgovor na postavljeno pitanje glasi:

Razlučni vjerovnik čije je založno pravo prvo upisano u zemljišnu knjigu ima pravo na namirenje onih troškova i kamata koje su dospjeli u razdoblju do tri godine koje su prethodile donošenju rješenja o dosudi nekretnine kupcu prema čl. 114. st. 4. Ovršnog zakona, dakle u istom prvenstvenom redu kao i glavna tražbina, dok se sve ostale kamate i troškovi namiruju nakon toga (u idućem redu prvenstva) sukladno čl. 114. st. 6. Ovršnog zakona.

23. Budući da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, valjalo je na temelju odredbe članka 391. st. 6. ZPP-a reviziju tuženika odbiti kao neosnovanu te odlučiti kao u izreci ove presude.

Zagreb, 21. svibnja 2025.

Predsjednik vijeća
Ivan Vučemil